

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De sexta filia Jre. s. Rixa in bello Sermo. LI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

Qd nobis pcedere dignet dñs nr̄ Jesus ch̄is i
secula benedicens Amen.

De sexta filia Ite. s. Rixa in bello
Sermo. LI.

Uir iracundus pro-

Uocat rixas. Prover. xv. **I**n p̄ces
dērībō f̄mōib⁹ audīst̄ q̄nq̄ filiab⁹
ire; q̄ s̄ Indignatio/tumor mēr⁹/clamor/blas-
phemia/ostēlia. sup̄est nūc dicere d̄ sexta filia
ire: v̄ic̄ rixa. Et q̄ i p̄cedēt̄ f̄mōe in cellexist̄
plura ē d̄ maledictōe; q̄n sit licita ⁊ q̄n illicita;
q̄n p̄cm̄ mortale ⁊ q̄n veniale. seq̄f̄ nūc de rixa
q̄ sepi⁹ oīz̄ ex p̄tūlia ⁊ maledictōe. Lū aut̄ p̄
rixā itēlīgūf̄ oīa nocumēa q̄. p̄io iferunt̄ in
faceo ex̄f̄to: siue sit i corp̄ siue i reb̄: intendo
p̄mo dicere d̄ bello: ex q̄b⁹ cauſ sit v̄ic̄dū: tan-
dē spēal̄ i f̄mōib⁹ seq̄tib⁹ d̄ homicidio ⁊ incē-
dio: q̄nē sit p̄icul̄ boi q̄ elia fā. ⁊ q̄nt̄ p̄cm̄
Pro grā Aug. ma. **U**ir iracund⁹ p̄uo. rixas:
z. vbi s. Quia ex rixa siue nocumēa q̄b⁹ hō in
terr̄ p̄io i corp̄ aut̄ reb̄ sepe, p̄ueniū bella/in-
dān⁹ ⁊ iaceut̄ m̄leoz̄. ⁊ mafie pauper̄/spūa-
liū ⁊ seclarū. Jō ē dubiū q̄ sine bella iusta ⁊ q̄ i
iusta. Scđo q̄ s̄nt̄ retrahēta boic̄ a bello in-
iusto z̄. **L**irea p̄mū: q̄ bellū sit iustū ⁊ q̄d
injustū: est norandū ⁊ q̄ ad bellū iustū tria req̄-
runt̄ infra descripta

Jurisdictio indicentis
Ad bellū iustū tria **O**ffensio patiētis
requirunt̄ **I**ntēctio finis p̄ueniēt̄
Priō ad iustū bellū req̄rit̄ iurisdictio idicēt̄
bellū. Nō em̄ p̄iner ad p̄uat̄ p̄sonā indicere
bellū siue mouere bellū. Et rō ill⁹ ē. q̄ p̄uat̄
p̄sona nō p̄t̄ ius suū, p̄seq̄ sine iudicio sui sup̄i-
oris. Et iō redit̄ ad iustū bellū iurisdictio idicē-
tis bellū: v̄ic̄ p̄ncipis. Ita tñ q̄ p̄ncip̄ ex iusta
cā moueat̄. **U**n̄ Amb. d̄. ⁊ baben̄ v̄ba. x. q. iij.
Julian⁹. Julian⁹ ip̄ator̄ q̄uis cēt̄ apostata: ha-
bit̄ en̄ sub se ch̄ianos milites. q̄b⁹ cū diceret:
p̄ducere ac̄t̄ p̄ offensio reipub̄ice obediēbat ei

Lū ad diceret: p̄ducere arma i ch̄iaos: tñc̄ coq̄
sc̄bāt̄ ip̄atore celi. Q̄aīt̄ h̄ sit v̄ez: v̄ic̄ q̄ ad
pes p̄t̄ p̄ncip̄ p̄iner mouere bellū p̄t̄ phari siue ondi
indicare. tripl̄. **P**riō rōne sic. Illi lic̄ mouere bellū cui
reipub̄ice autoritas ē cōmissa. s̄ publica auto-
ritas p̄ncipib⁹ est cōmissa: ḡ ad iustū bellū req̄-
rit̄ autoritas p̄ncipis. **E**x q̄tādē seq̄f̄ q̄ oīz̄
ist̄ q̄ nō s̄ p̄ncip̄: neq̄ volūtate aut̄ cōmissiō-
ne p̄ncip̄ bellū mouer̄ aur̄ idicēt̄/injuste b̄
facine, ⁊ p̄ q̄n̄ obligant̄ v̄lera p̄cm̄ cōmissum
ad oīa dān̄ q̄ ip̄i aut̄ sibi auxiliātes itulerūt̄ re-
sartēda: b̄ ad sartificāt̄ oīm lesor̄ p̄t̄ bel-
lū. O dñs de⁹ si h̄ sic se h̄z ⁊ vez ē. imo q̄ vez ē
q̄ pauei tñc̄ n̄t̄ r̄pib⁹ saluant̄. q̄ pauei tria se
recogſt̄t̄ indicēt̄ iustū bellū b̄ mō. imo pau-
cissimi de b̄ sartificāt̄. Scđo p̄t̄ b̄ ondi auco-
ritate. p̄he i psalmo. Nā in liberādo a malo eū
q̄ inuste patit̄ p̄ncipib⁹ i p̄s. sic d̄. Erip̄te ege

num: ⁊ pauperē de manu p̄cōr̄ liberare. q̄ ad
p̄ncip̄es b̄ p̄incer. **T**ertio b̄ idē p̄t̄ auēce Aug.
Nā in p̄mouēdo cōc bonū Aug. ⁊ Faustū ma-
nicēti: sic d̄. O:do nālis mōrālū paci accōd̄
modar̄ b̄ polsc̄: vt suscipēdi bellī autoritas
atq̄ p̄filū pēnes p̄ncip̄es sit. **S**cđo ad iustū
bellū req̄rit̄ offensio patit̄. Oport̄ em̄ q̄
sit iusta cā i p̄sonas ⁊ quas mouet̄ bellū. s̄. v̄t̄
ill̄ q̄ ip̄ugnan̄: imp̄ugt̄ionē mereant̄. Justa cā
bella, p̄ pacis studio gerunt̄: vt mali coercēant̄
⁊ boni subleuen̄. xxiij. q. i. Apud. z. q. iiiij. dij̄
plicet. **U**n̄ Aug. in li. lxxij. q̄st̄o. d̄. Justa bel-
la solēt̄ diffiniri q̄ v̄leſcunt̄ iniurias si gens v̄l̄
ciuitas pleceāda ē. q̄ v̄l̄ vidicāre negleſerit q̄d
a suis ip̄robe faciū est. v̄l̄ reddere q̄d p̄ iniuriā
ablatū est. **E**t ic̄p̄ Aug. sup̄ psal. Duo ista no-
mina cum dicim̄: ho p̄cōr̄: v̄ic̄ nō frustra di-
cunt̄. q̄ p̄cōr̄ est: corripe. q̄ ho: misere. Dño
nō liberābo hoīz̄ nisi p̄sec̄r̄ fueris p̄cōr̄em.
Et baben̄ v̄ba. xxiij. q. iiij. Duo ista. **E**t ic̄p̄ Aug.
gu. ad Bonifa. comitē ita d̄. Est p̄sec̄t̄ iustū
sta/qua faciūt̄ imp̄ij eccl̄ie ch̄ii. iste nāq̄ beā
est q̄ p̄sec̄t̄oē patit̄. p̄p̄ iusticiā. illi xō miseri
q̄ p̄sec̄t̄oē patiūt̄. p̄p̄ iusticiā. **T**ertio
ad iustū bellū req̄rit̄ inēctio finis p̄ueniēt̄.
P̄t̄ em̄ p̄tingere etiā si sit auroritas legitima
ex p̄e indicēt̄ bellū, ⁊ cā iusta ex p̄e patit̄: q̄
p̄p̄ p̄uā inēctiōnē. s. idicēt̄ ⁊ mouet̄ bellū: bel/ inēctio idī
lum erit iustū. **U**n̄ Aug. ⁊ Faustū manicheū centrum
sic ait. Nocēdi cupiditas/vl̄cēdi crudelitas: bellū q̄l̄
iplacabil̄ an̄⁹/ferit̄ debellād̄/libido dñan̄/debet ec̄.
di/ ⁊ si q̄ s̄ filia. he sunt q̄ in bellū ure culpan̄.
Et baben̄ v̄ba. xxiij. q. i. q̄ culpat̄. **E**t iō inēctio
p̄cipiēt̄ bellū ⁊ bellaneū os̄ eērecta. Inēctio
āt calūt̄ eērecta: q̄n̄ inēdit̄ correctio maloz̄:
subleuaciōt̄. p̄motio bonoz̄ ⁊ p̄ax oīm: v̄z s. i
dico ca. ap̄d̄ veros. Nec similiꝝ ponit s. Tho.
ij. ii. q. xl. ar. i. **S**ed fīm̄ Ramūdū/Hoste.
⁊ Boffre. q̄n̄ exigunt̄ ad iustū bellū vt̄ infra

Autoritas

Persona

Ad iustū bellū **R**es

q̄n̄s req̄runt̄ **L**aūsa

Animus

Priō req̄rit̄ autoritas: vt sc̄z̄ fiat autoritate
eccl̄ie: p̄seri cū pugnat̄. p̄ fide: ⁊ auēce p̄ncip̄o
cui reipub̄ice autoritas est cōmissa. **S**cđo
req̄rit̄ p̄sona ve sit sc̄lar̄: cui licitū ē bellare ee
sanguinē fundere. nō āt eccl̄istica cui h̄ ē. ph̄v
bitu. Ut h̄. xvij. q. iiij. porro. xxij. q. viij. s. i. cuī
tribo capiūl̄ se. z. ea. ⁊ uenior. **T**ertio req̄rit̄
res sc̄z̄: vt fiat p̄reb̄ repeceōd̄. xl. p̄defensione
patrie. **Q**uarto req̄rit̄ causa: v̄ic̄ vt p̄p̄ ne
cessitatē pugnat̄ ⁊ p̄ bellū p̄ax agrāf. **Q**uito
req̄rit̄ anim⁹: vt nō fiat p̄p̄ oīt̄: xl. v̄l̄ v̄l̄t̄ionem
aut̄ cupiditatē. sed p̄p̄ cohortāt̄ iusticiā ⁊ obe-
dientiā. **E**t hec q̄n̄z̄ p̄t̄en̄t̄ in trib̄ causis sc̄i
Tho. p̄missis. atēn̄ hec q̄n̄s puncta habent̄ in
summa ſcf̄. li. ii. v. rubricella de bellis. q. xl.
in p̄ncipio q̄n̄is. **S**ic ḡ p̄t̄ qd̄ req̄raſ ad iustū

De Rita in bello

Dicendum uocis illius. viii. quod nunc vocis non
inueni tanta fiducia in israel. ¶ Si di. qd: si licet est
bellare: vix ex dicitur: quod tuus dominus de mar. xvij.
Dicitur quod acceperit gladium gladio pribus. Rursum quod
bellat alii aliquo bellare duobus modis. Uno modo auctoritate
quod duplum principis vel iudicis: si sit pura persona: vel ex zelo
iusticie quis ex auctoritate di si sit persona publica. Et rursum
non accipit gladium: sed ab altero sibi commisso viri gla-
dio. Unde taliter peccatum non est ei obtemperare. Alio modo quod
bellat specialiter sine aliquo superioris auctoritate. De quo
Augustinus faustum exponens illud verbum chrisostomum: oculis quae
accepit gladium recte. sed dicere. Ille non viri gladio sed
accipit gladium. quod nullam superiore auctoritate legitima pos-
testare: vel iubete vel accedete: in sanguinem alium
armas. Et subdit. Nam vero dominus iussit ut fer-
rum discipuli eius ferretur: non iussit ut ferrentur
quod per se ipsa superioris gladio occidit: gladio
peribit. Quod verbum exponit quoniam modis. Primo
firmitate Remigio. sic. Qui gladio viri ad occidentem
hostem ipse suus plus malicie moritur gladio: cum in
iuste occidat. Secundo firmitate Hieronimi. sic.
Quod ergo gladio pribus quicunque gladii supererit: illo
nempe quod igne veritatis a nobis paradisi: gladio spi-
ritus qui in dei scriptis armatura. Tertio expo-
nit sic firmatio Hila. Recre ad nece eorum gladio ex
erchatis: quod eodem verebanus ad facinum. Quarco et
firmatio Hila. sic exponit. Recedit ergo gladii pcepit
domini ad ostendendum quod eos non habuamus sed nos suis
gladio esse peremptos. Quarto exponit firmatio b.
Tiburtius. quod dicitur quod ille qui nullam sibi praecepit gladio
viri non tam spadice gladio occidit: quod frequentius alio mor-
tis modo moritur: ut febre vel accidere alto: sed quod gla-
dio occiderit ipsum suo gladio eternaliter pribus nisi
penitentia. Ex illo enim secundo iterum fideliter docet signifi-
cans Tiburtius. si ergo taliter i. soluimus arcu. Non erit

Erm s. Ldo. h. q. n. ar. i. foli. iii. argu. Qx ex
er citatiōes ad bella insta n̄ s̄ p̄hibite. s. qn̄ fūc
exercitā. p̄f xp̄ientia p̄ce fortitudinēz et v̄sus armor̄ et
riōes ad bellicē idūstrie. ve heāt z acqraē idoneitas bel-
bella qn̄ landi. p̄fide z pace ecclie. Si vo tales exercita-
fūc p̄bi- riōes fūat ad ostēratiōez robōz z porētē seu va-
bice ne gliervel qstū auaricie: z p̄cipue cū fiunt tpe
quo ecclia nō bz pugnare z hereticos v̄l paga

nos; vñ repùblica turbacés. tūc simpliſt sit illis
citez prohibite. Nā oēs exercitatoes iordinare z
piculose. ex q̄b occisiōes z dep̄daratoes pueniūt
sit prohibite. Nā illi q̄ hmōi exercitatoes. s. tyroci-
nīs incedūr epib⁹ ſup̄dictis. Prio ab ecclia ex/
coicant; q̄r nocēt ſaluti publice z ſpediūt bonū
ecclie. Scđo; q̄r moriētes i hmōi tyrocinij ec/
cleſiaſtica ſepultrura puanſ ad troz̄ tyrocinan-
tiū:ne. s. ſic vires expianſ: vt alioſ icurrat mor-
te vñ moriſ piculū. ve h̄z e᷑ d̄ cornemāter̄ i.e. fe/
licis. **C**ertū Lorrariū trahit ex pmissis;
q̄ ſi vir iust⁹ obedit regi vñ p̄ncipiū ſacrilego in
bellādo nō peccat. dū in illud qd̄ iubet ē lictū vir iust⁹
z nō ē ū dei p̄ceptr̄. Un̄ Aug. z Manichē ſi obediēt
ait. Vir iustus ſi ſub rege boie ſacrilego milit̄ prelato-
tet: recte pōc illo iubēre bellare: ſi vice pac̄ or̄ malo in
dinē ſeruās; qd̄ ſibi iubet vñ nō eſſe ū dei prece bellādo
pet. ceruēt eſt. vñ vez ſit certū nō cert̄. Iea ut for n̄ peccat.
taſſerūm faciat rege iniqt̄as ipandi: innocētē
aut militē ſtēdat ordo fuiēdi. Et habent xba
xiiij. q. i. in. c. q̄ culpaſ. Un̄ q̄uis i p̄ncipe malo
ſit affec⁹ cupiditat̄ vel affec⁹ dñndat: aut va-
ne gl̄ie: vel affec⁹ vlcisēdi: q̄ faciūt iniustum
bellū: ſubdit⁹ en̄ obediēt in hiſ q̄ d̄ nō peccat.
Un̄ i cali caſu iniustum bellū eſt ex p̄ce impunit⁹.
ſi iustū ex p̄emilit̄ ſobediēt. Et b̄ merito re-
cipiūt ſolatōeſ illi q̄ ad bellādu p̄ncipes cō/
ducunt aut copellunt: dūmō credut p̄ncipē ita
ſte mouere bellū: q̄uis iuste b̄ faciat ex cauſis
ratiſ. Et dixi noſacer dūmō p̄nceps iuber id qd̄
nō ē ū dei: q̄ ſi alioſ iuberet ū dei aut dei p̄ce
peū nll̄o mō eſſe ſibi obediēdi. Siē ſe ſancta
legio martyris mauriciū cū ſocis ſuis: q̄ q̄uis
ad mādaciū ipacoris veniſſent ad bellādu. noſ
luerūt en̄ ū cb̄ianos affūere bellū. Ap̄fēa nō ex-
cuſant q̄ ad mādaciū p̄ncipis aut capitanei: ec/
cleſias i bell̄ ſpoliāt: aut prurbāt ſue eccliaſti-
cas pſonās: z ſic ſe alijs pſonis exemplis zc.
Dubitac circa pmissa: an lictū ſit plaz̄ bel-
lare z arma affūere? P̄o rūſide ad hāc dubita-
tōe ſe norāda q̄tuor documēta. Primiſ e᷑
plati dñc resistere: n̄ ſoli lupis. i. beretū: q̄ ſpū
aliſ infiſciūt gregē. ſt̄ e᷑ raptozib⁹ z tyrañis: nō
armis mālibo i p̄pa pſona vrēdo eis. h̄ ſpūalib⁹
fm illō apli. ij. ad Lop. x. Arma militē n̄r̄: n̄
ſit carnalia ſpūalia. q̄ qd̄ ſe ſalubres amō. Arma-
niōes: deuote orōnes. z ū primaces exēcūtatio ſpūalia
nis ſua. Hecſ. Tho. ii. ii. q. xl. ar. ii. i ſol. i. ar. q̄ ſunt.
gu. **S**cđm documētu eſt: q̄ plati z clerici ex
aucc̄ ſugiorſ p̄nt infeſe bell̄. n̄ qd̄ ve i p̄p̄a
manu pugnēr̄ ſt̄ ve iuste puigribo ſpūalib⁹ ſub
ueniāt: ſuis exhortationib⁹: abſoluteb⁹: z ſpūaſ
lib⁹ ſubuētib⁹. ve deſ Tho. vbi ū ū ſol. ii. arg.
Un̄ d̄. xiiij. q. viii. i.c. horatu. Q̄ horatu z p̄
cbo Adriani romane vrbis epi Karol⁹ rep̄bel-
lum ū lögobardos fuſcepit. de b̄ etiā h̄z e᷑ de
voz z vo.re. in. ceter mītra. Ubi clerici nō p̄mitiēt
in pria pſona pugre ū ſaracenos. ſz ſiliū doz
re z pdicare. Jō David q̄uis eſſe ſcīſſim⁹: n̄
fuit a deo ſcīſſu ve edificare ſeplū in hierlm̄:
p̄r effuſionē būani ſanguis quā pcurari feciſ

Bermio

LI

vriaribz extermis suis b fuit & cessu salomoi figlio suo. ¶ Tertiu documetu: q si illi q iusto bello iterunt moriunt: a do remunerant. Un. xxij. q. viij. i. c. oitioze. d. ¶ Q si aliquo p virata fiduci aut saluatore prierac dicenside christianoz moreu su erita do celeste pmiu seque. Idebi. q. v. i. c. oiz.

N Ubi d: si fideli mori: b e. cu detestatior pcror zc. ¶ Quartu documetu: q dñs aliquo dixit gla madauit dñi emere. aliquo gladiu abfcondere. aliquo gla uie chis diu n m' triplicare. alia z alia rone. Prio ei m' gladius dñe gladiu emere. Lu. xxij. d. Qui nō bz gla diu vendat tunicu suu z emat gladiu. Et b fec rone d'ensioidis suu ppi: n vltos. Un. Amb. sup code bbo d. Qui an ferire. p. libui cur emere gladiu uberini force ve sic p'fensio: n vltio neccaria: z ve videref portuisse vidicare bz no luisse. Et Lbry. d. Nō g' puee cu iussisse vr gladios possideret: bz gladios inuit iminereis ist dias iudoz. qd p'z et co: qz si mille b' possidez ree arma. p' cot' i'sultibz iudeoz. qli. x. discipli ad eos zpari posse: z eis f'listere. q ex solo aspe ceu agminu ricer potueret. Nā in stagnis z flu mandaui uss ve p'seacorez nurriri fuerit. ¶ Scdo chis madauit abs'odere gladiu Mat. xxvi. L'ouer gladium te gladiu tuu i locu suu: qd chius dixit triplici abs'oder rone. Prio ad on'deddu: q null' d. sp'edre chil passioez. Et b' s'nia leonis p'p' ser. d' passio sic dicere sup illo bbo zure zc. L'otra sacru'm ei erat redēpois n're: vt q mori. p' omibz venerat capi nolle. io ait: zuere. ¶ Scda ro e: p'f' n'raz eru ditiōez. s. vt partene colere' adusa. Et h'ac'rōnē rāgit Raba. ibidē d. Oportuit er vr auctor g' tie fideles suos docerer z portius ad sustinendū fortis adiua istrueret qd ad vindicadū puocaret. z i'o ait: zure gladiu zc. ¶ Tertia ro est: ad ostēdeddu q' ecclia n'bz m'ale gladiu: scz saguis effusione. Ubi e' noradu' fm. b. Ber. ad Euge. papā: q mouere bellum sine accige gladiu materialē fit tribu modis: scz Manu. Jussu. Nutu. Manu a milite. Jussu a p'ncipe. Nutu ab epo vel sacerdote. Et subdit. Quis m'ale gladiu negat: nō sati' mibi accēdere vi' v'bum ch'z di. L'ouere gladiu tuu in vaginā. cu' g' ipse. tuo forstec' nutu z si' manu evaginād'. ¶ Tertio mandau' ch'z sufficere dixit: nō multiplicare gladiu Lu. xxij. Be' illi dixerit. d'ne. Ecce duo gladij. Et diu non dixit ch'z eis suffic' scz. qd. Qd m'pli' tuor modis. Prio fm Lbry. ad l'faz. sic. Et qd care si huano volebat eos vti auxilio. nec c'et suffi cissent gladij: q si nolebat eos vti huano subst dio e' duo supuacui s'nt. ¶ Scdo exponit fm Theophilu sic. voluit g' dñs eos resphēdere qd nō scelligēt: bz dicēs sati' e' eos dimisit. sic cu nos aliquē allo q'ntos: cu vide' nō scelligēt q' d' diei' b'z sine ne ip'z molestē'. ¶ Tertio exponit bz Amb. z bugo. d. s. vic. sic. Duo gladij se lex ver' q' ferire n' v'cet: z lex sp'ual' q' n' feris. p'cipit Un' gladij scz legis v'cet' e' corp'z: q fm legē peccati' p'na interrogat. Al' e' sp'ual' q' bz euage l'ui' culpā bois fertes sanat. Et subdit Hugo.

Hi sunt duo numi: q' misericors samaritanus p' cura languidis adhibeda plac' p'misit: Un' mo nate v'cet': vt addat leg' v'cet' medicamia q' mordet. Ali' mōere noue. vt addat medicamia leg' noue: q' fouet z mulcet. p'ma dan' ad pur' g'adu' mēbra pufda. scd' ad'fumandu' mēbra debilita. ¶ Quarto exponit bz Ber. ad Euge. pp' gladiu' sic. Utetq' g' gladi' ecclie e. s. m'el' z sp'ual'. z p'p' duplex bz d. Ecce duo gladij. bz is qdē p' ecclia: ille xpo ab ecclia exercend' ille sacerdos: b' militie ma'nu: bz sane ad nuru sacerdos: z iussu ipatoris. Nec b' Tho. i euāgelij' conti. sup dictu' auoru' care. ¶ Dubitat' nra' in bell' sic licet u'ri insidias v'l n'. Ad b' dōm e: q' isidie ordinant' in bell' ad fallēdu' hostes. ¶ Dupl' at aliquo p'c fallere. Fallere Unomō falsidicēdo v'l p'missu' nō fuādo. Et b' dupl' sp' e' illiciū. p'p' tres c'as. s. p'p' fraudē: p'p' volūtate iordiae: z p'p' iusticie z'rierae. Pria ro est p'p' fraudē sic fraudē sp' e' p'c'm. bz r'la. s. f'lsu' dicere z p'missu' nō fuare i bello s'f' fraudes: eo q' s'f' mēdacia: g' zc. Scda ro est p'p' inordinata volūtate: sic. Illud qd' volūtari ordinate repugnē illiciū v'l p'c'm. bz t'les fraudes i bello ordinate volūtari repugnē: qd p'z: qz cu' nll's velut sibi ist' dias vel fraudes parari. nll's bz i bello i'sidiose agere z ali' fraudare: dicēdo falsu' z n' fuando p'missu'. Tertia ro e: p'p' fidelitate: sic. Illud qd' fedusser fidelitati repugnē sp' e' p'c'm z illiciū. sed facere u'ndu' e' t'les fraudes i bello. s. f'lsu' dicere z p'missu' nō hostibz fuare alci' p'c: repugnē fidelitati. L'ui ei ad omnes hoies fide' de'cām' bz: nll' boi e' m'cēdū. s'ur ei iura belloz z federa ad ipos hostes e' fuanda ve d' Amb. i li. de offi. ¶ Alio mō p'c' aliq' fahli' dico v'l faco nō in eo q' diceret falsu' aut nō fuaret p'missu'. bz n' apiendo v'l m'afestādo p'p' s'ci' aut intēci'. Et t'les occulatio i bell' iust' l'ui' c'ite p'c' fieri. Un' vti in bell' iustis t'les insidias s. nō m'afestādo alci' p'c' intēci' e' liciti'. Et b' p'c' occulare p'bari z ondi duplicitē. Prio sic ei i'sana do hostibz l'ceria m'la s'f' fidelibz occulata ne irrideat ea: c'ci' est sic p'z Mat. vii. Nolite serm' dare canibz: ita m'ltomag' ea q' ad ipu'gndu' inimicos peamus s'ur eis occulata. Nā in' ceria documeta rei m'litari. b' p'cipue p'ois de z'li'is occulat'is ne ad hostes p'ueniat: vt late b' ondit Uege. de re m'litari. ¶ Scdo p'ha'z illud autoritate. Un' Aug. i li. q'li. sic ait. L'ui iustu' bellu' suscipit. v'z ap'e pugnē aliq'z: an ex isidio: u'bil ad insti'ci' in' e: q' v'z q' licite fieri p'c' z iuste. p'bar e' b' Aug. e' in'fici'cio d'n'. Nā dñs m'adant i'sue: vti i'su' d'is p'c' p'c' fieri habicatoribz circa' bat: vt bz' Josue viij. Heeb. Tho. q. q. q. pl. ar. iij. p' toci. Un' Jo sue. viij. bz: q' i'sue ordiavit sic fieri insidias. Elegit el. xx. milia v'ro'p' fortu'. z. v. milibus mandauit ve nocte irene post ciuitatē nō longe z ibi laterente. ip'z b' cum cereris qui secum erant v'lene ex aduerso accedere z'ra v'rbem. Et cu' illi i ciuitate exiret z'ra i'sue cu' exercitu suo ip'z in fugā se auertere v'ller: terga d'edo donec long' p'c' peraheret eos de circu' et t'c' illi' p' 4

De ortu belli et guerre

istisq; surgere daret et civitatem obtinere et igne succedere; quod et factum est. Et tunc p; stravit iuste oes batores huius et regem cepit et civitatem tecum. Non solum aut secreta reipublice sunt secreta in bellis tenet da sive in actibus bellis, sed etiam in quibuscumque alijs accibus ad eadem bonum principib; L'osilia enim danus debitis q; fienda se licet; et q; ipsedius p;nt. tanto g; expeditus finiteremus sortiuntur; quanto alijs p; q; spediri possent creder? non panduntur. multo p; ei m; triplici est misericordia: et q; vni receperit alii non videb; Non g; rurum est prudenter osilia mulier apire. Multitudine ei pl; passionis et ipetu voluntatis q; ronere git. Lauendu est ac p;cipue a domesticis et uxoriis bus; q; m;ltu viris fuerunt et infeste ad quendam secreta. Exim de pueru noie papiru postmodum strenuissimo: q; est fm qd de Rosi. ipetu alexandri se sustinere posse meditabat pulcre de Macro. Hic inquit papiru cu puer eet cu p;re ad patru curia iuit. quem reverenteremus p;recepta uir qd in senatu egissent p;ies. Indit puer faciem duci nec licere dici: Noster auditor ad secretum rei sciendu puerum infestat: sed puer secretum non reuelat: cogitare meditac; p;silium di. Ac tu inquit in senatu est Utru virili sit: an unus duas beatuiores: an una duos viros. At illa ut audiuit ad matronas se pertulit. q; ad senatum festinante p;fluisse: oratice vixna potu duob; nubat q; vnde due. Senatores de tanta multitate interperierunt: qd si ibi bec postulatio vellet mirabam non pue rei p;digatur: paucis ceteris iustis et secundis p;ipudicis insaniam. Tunc puer mentem publici timet q; m;lti dixerat enarrat. Senatus autem fidem atque ingenium pueri auscultat: consilium facit: ne puer illum pueri cu paterib; i curia post h; introiret. Duob; itaq; an licetum sit bellare in die festo: Pro ratiode ad dubium sit tria consideranda p; ordinem ex quo p;z solutio dubiq;

L

Natura et necessitate bellandi
In diebus festiuis bellare non licet.
Existente necessitate bellare est licet
cu in die festo
Imminente necessitate bellandi: non est
licet cu abstinere a bello.

Primo dico q; nulla immunitate ut exire ne cessaret bellare: non est licet in diebus festiuis bellare: qd sic ostendit: q; omne opus seruile repugnat divino p;cepto in festo. Etiam qd die sabbati operi vacare et qd p;eplacatiois divinae. vñ et sabbati qd es interpretat: sed bella p;f; maximam inquietudinem quam b;ne maxime perturbat querentem. g; et c. Patet etiam illud autoritatem canonis. Nam canon Nicolai pape. xxiiij. q. viij. c. si nulla. vbi dt ad p;culum bulgarorum. Si nulla virget necessitas: non solum qd dragisimali tpe: sed etiam qd tpe est a plus abstinetur ne deducatur. **S**econdo dico qd imminente et poscente necessitate etiam in diebus festiuis licetum est bellare. p;bat illud primo auocatoare ch;ri dñi in euā. Mat. xij. di. Non legisti: qd fecit dñs: qd esuritur et qd cuius eo erat quoniam erauit in domu dñi et p;aces p;posito illi co medit: qd non licet ei comedere. neq; bis qd cuius

eo erat nisi soli sacerdotibus. Et p;panica subditur quis ex vobis huius ouerit si ceci. i fo. non eleuabit ea. quanto magis huius est melior oue: itaque huius habens huius facit. Ubi dñs clare ostendit qd necessitas facit licetum quod alio non est licetum. Et qd sine p;co soli uis sabbati in casu necessitatibus: immo vero loquendo non solus neq; p;h violat sabbatum. P;z est illud p; loquendo a minori licetum in die festo facere minima bonum. s. curare hoies. Jo. viij. Nihil id est qd recto. bo. sanu fe. i sab. g; magis licetum est in die festo facere maius bonum. s. bellare. Quidam maius bonum sit bellare: reque curare p;bat: qd magis obuadita est salutis resip. qd salutis corporal vnius bonis. huius p; salutem unius hoies p;re opari in die festo. g; p; curioe vel defensione reipublice: licetum est iusta bella exercere in diebus festiuis. **S**ecundog; illud auctoritate. i. Mach. q. vbi d: qd p;fecti erat illi viri qd habebant p;scias p;ugnandi in diebus sabbatorum. salubriori p;silio cogitauerunt qd remanserat dicentes. Si oes fecerint si fides nostra non est pugnac; p; aiab; nostra et iustificatoribus: displicer nos est frater. Et io cogitauit rati laudabilis di. Quidam huiusq; venerit ad nos in bello in die sabbatorum pugnare adiutoriu; cu. **T**ertio dico p;ncipaliter: qd imminente necessitate bellassi non est licet abstinere a bello. Unus qui in casu necessitate abstinere a bello peccat: qd huius est etate de dñi Iohannes dñs. Nico. i. can. 5. dec. ne vice de tenebore videat huius. si huius qd faciat: et siue ac alioz salutis p;culare non p;curat: et scire religiosis de clementia non p;caue. Hec s. Tho. q. q. xl. ar. iiiij. p; totu; Reg seruata. qd p;ce ser. vice qd sine retrahentia a bello iusto: p;z ex p;missis qd bellum sit iustum et qd iustus et sic de alijs. Rogemus ergo deus tecum.

De Ortu belli et guerra
Sermo. LII.

Unde bella et li-

Veris in vobis: non enim ex occupacione virtus qd militat in membris viris. Iacob. viij. In p;ce. ser. audiuntur qd regnatur ad bellum iustum. Et p; dñs qd bellum sit iustum. qd est licetum sit bellare: et qd non est licet abstinere quoniam istud in bello. et bellare p;te in die festo. Nunc p;nt videtur esse vñ oratione bella iusta: ex quo te pacebit: qd sine ab initio bello retrahentia. qd quo bellum iustum sit apostoli thome qd oratione ex malo occupacione qd dominus in membris hois. qd occupie male mouet membra ad bella et lites. Ideo vñ bellare licet in vobis tecum. Pro grata que **P**ro iudicatu vobis thome. dt Aug. (ma. d. anno. e. non adiudicatur. Qd occupias militare et dominum in nobis p;te intelligi dupl. **P**ratio qd ad membrorum motionem. Et tecum vero est qd occupia dominum et militare in nobis. qd qd p;mi motu surgat in nobis non est praeterea nostra. immo nobis nolentibus caro occupiscit adiutorium spiritus et spiritus adiutorium carnem. Hac ac occupiam appellat

Etas po
valde se
lit